

Zřícenina hradu a zámek Klenová

Kraj: Plzeňský

Okres: Klatovy

GPS souřadnice: 49.331814N, 13.228789E

Adresa URL: www.gkk.cz

Rozsáhlá zřícenina významného středověkého hradu Klenová se nachází na skalnatém zalesněném návrší u Janovic nad Úhlavou, 13 km západně od Klatov.

První zmínka o pánech z Klenového pochází z roku 1287. Počátky zdejšího hradu se proto kládou do druhé poloviny 13. století. Z té doby se zachovala spodní část severní zdi paláce a hranolová věž v nejzápadnější části areálu. Její spodní kruhová část, dnes zčásti ukrytá pod terénem a přístupná otvorem v klenbě, sloužila jako hradní vězení. Věž byla přístupná prvním patrem po můstku z hradby přilehlého paláce. Hrad byl obklopen příkopem, který se dosud zachoval téměř kolem celého hradu.

V období 14. a 15. století se na Klenové vystřídalo několik generací pánů z Klenového a Janovic. Za vlády Lucemburků předpokládáme intenzivní stavební činnost, zejména v severovýchodní části horního hradu nad zachovanými sklepy. Do té doby lze klást parkánový ochoz kolem celého hradu, který musel být na severní straně založen na klenutých obloucích, dodnes patrných z pohledu od hradního příkopu. Dnešní podoba jihovýchodní části paláce, dnes nejzachovalejší části hradního torza, byla podle zachovaných článků vytvořena v době Václava IV. V prvním patře byl vybudován nový sál s tzv. husitskou kaplí.

V letech 1420–1465 vlastnil rodové sídlo Přibík z Klenového, proslulý válečník, jedna z nejvýznamnějších osobností tehdejšího politického života. Nejvýznamnějším stavebním činem Přibíka z Klenového bylo další posílení fortifikace. Na nejvíce ohrožené straně, přivrácené k východu, byl svah staršího valu obezděn mohutnou zdí, před ní byl vyhlouben druhý příkop a navršen další val. Tento systém se dodnes zachoval severně od hradu.

V první polovině 16. století skončilo na Klenové panství rodu Klenovských a přes několik dalších majitelů hrad r. 1553 získal Jiří Harant z Polžic a Bezdržic, nezámožný šlechtic, který však působil jako vysoký úředník v císařských službách. Ten na Klenové znovu obnovil panské sídlo. Stavební práce se týkaly zejména horní části hradního paláce. Jedinou dodnes zachovanou částí je budova tzv. purkrabství, tehdy přestavěná z pozdně gotické kuchyně. Podle tradice se na Klenové narodily některé z mnoha dětí Jiřího Haranta, mezi nimi i Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic, významný renesanční politik, cestovatel, hudební skladatel a spisovatel. Ten panství převzal po roku 1584 spolu se svým bratrem Adamem. Adamova část zůstala v harantovské rukou, zatímco Kryštofova se dostala jeho švagrovi, opět Přibíku z Klenového. V roce 1646 byly obě spojeny v rukou hraběte z Martinic. Zhruba od této doby se datuje pustnutí. V roce 1737 se hrad připomíná jako trosky.

V 19. století byla Klenová kromě několika hospodářských stavení v předhradí zcela zpustlá. Roku 1832 panství zakoupil hrabě Josef Filip Eduard Stadion-Warthausen und Thannhausen. Ten započal obnovu Klenové v duchu dobového romantismu. V prostoru jižního opevnění vybudoval zámek, do kterého zahrnul starší stavby, což určilo jeho podobu, sestávající ze tří zřetelně oddělených částí. Z nich

nejpozoruhodnější je část západní, kde se nacházelo reprezentativní sídlo majitele, která byla vyzdobena v novogotickém slohu jako jeden z velmi časných příkladů jeho užití v Čechách.

Hradní ruina byla užita jako romantická kulisa. Hrabě Stadion zde upravil vyhlídkové terasy a vyspravil také velkou hranolovou věž, kterou završil střechou s ochozem. Zасыпáním příkopu a vyrovnaním terénu vznikl dnešní prostor mezi hradem a zámek, kde byl založen park. Hrabě Stadion dále vybudoval spodní bránu, v patře horní brány zřídil kapli, v prostoru před velkou věží vystavěl kočárovnu v novogotickém stylu. Ale náročné stavební práce jej pravděpodobně vyčerpaly, takže 1836 musel Klenovou postoupit svému bratru Franzi, a roku 1838 bylo panství prodáno Františku Václavu Veithovi. Ten dokončil zámecké interiéry, jejichž dekorativní výzdobu (iluzivní táflování stěn) pravděpodobně zadal proslulému českému malíři Josefu Navrátilovi.

Za dalšího majitele zámku Heliodora Heidla, který někdy po roce 1849 zámek získal a držel jej až do r. 1880, bylo západní novogotické křídlo upraveno v novorenesančním stylu a sjednoceno se zbývajících částmi. Podobně byly vyzdobeny též interiéry, které dostaly bohatou štukovou výzdobu, vytapetovány a dveře i okna orámovány dřevěným ostěním s římsami a rozeklanými nástavci. Za Heidla byl v 60.

letech zasypan příkop na jižní straně, na zásypech založena zahrada. Drobné úpravy pokračovaly i za dalšího majitele Felixe z Heintscheln, rytíře z Heinegg, který v podhradí vybudoval tzv. Vilu Paula, později přejmenovanou na Vilu manželů Kotrbových. Po jeho smrti nechala manželka na jeho památku postavit na nedalekém návrší, kde se dříve nacházel předsunutý hrádek, novogotickou kapli sv. Felixe.

V soukromých rukou zámek zůstal do roku 1951, kdy byl hrad a zámek odevzdán do správy Národní kulturní komise. Jako poslední majitel je uvedena malířka Vilma Vrbová - Kotrbová. V roce 1963 byla na Klenové zřízena galerie výtvarného umění.

Expozice:

volně přístupná zřícenina hradu s nádherným výhledem na Šumavu.

Přízemí zámku: stálá expozice z historie zámku, české výtvarné umění 20. století, dílo Vilmy Vrbové - Kotrbové.

První patro zámku a Sýpka: výstavy umění 20. století.

Nádvoří a okolí hradu: galerie moderních plastik pod širým nebem.

Využít můžete také zámeckou restauraci, nazvanou po nejvýznamnějším rodáku z Klenové, renesančním humanistovi Kryštofu Harantovi z Polžic a Bezdržic. Historické interiéry poskytují ideální prostředí pro svatební hostiny, spojené s obřadem na zámku Klenová, i pro jiné typy společenských akcí.

